

Datum: 20. maj 2020

**VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE****Gregorčičeva 20-27****1000 LJUBLJANA**[gp.kpv@gov.si](mailto:gp.kpv@gov.si)

**ZADEVA:** RAZLIČNE METODE IN PRAKSE ZA DOLOČITEV VIŠIN DODATKOV ZA DELO V  
RIZIČNIH RAZMERAH V DRŽAVNIH ORGANIH IN OBČINSKIH UPRAVAH

Spoštovani,

naši člani iz skoraj vseh organov državne uprave nas dnevno opozarjajo na zelo različne pristope posameznih delodajalcev, ki zelo različno uporabljajo določila 23. člena Zakona o sistemu plač v javnem sektorju (ZSPJS) oziroma določila iz 11. točke 39. člena Kolektivne pogodbe za javni sektor (KPJS) ter malo bolj jasni določil 71. člena Zakona o interventnih ukrepih za zaježitev epidemije COVID-19 in omilitve njenih posledic za državljane in gospodarstvo (Uradni list RS, 49/20).

Z dnem 12. 3. 2020 je bila na podlagi Odredbe o razglasitvi epidemije nalezljive bolezni SARS-CoV-2 (COVID-19) na območju Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 19/20) na območju celotne države razglašena epidemija nalezljive bolezni SARS-CoV-2 (COVID-19).

**Z razglasitvijo epidemije je nastopil tudi pogoj za izplačilo posebnega dodatka, ki pripada javnim uslužbencem na podlagi 23. člena Zakona o sistemu plač v javnem sektorju** (Uradni list RS, št. 108/09 – uradno prečiščeno besedilo, 13/10, 59/10, 85/10, 35/11 – ORZSPJS49a, 27/12 – odl. US, 40/12 – ZUJF, 46/13, 25/14 – ZFU, 50/14, 95/14 – ZUPPJS15, 82/16, 23/17 – ZDOdv, 67/17 in 84/18) **in se nanaša na dodatke za nevarnost in posebne obremenitve.**

Dodatke za nevarnosti in posebne obremenitve natančneje opredeljuje 39. člen Kolektivne pogodbe za javni sektor (Uradni list RS, št. 57/08, 23/09, 91/09, 89/10, 40/12, 46/13, 95/14, 91/15, 21/17, 46/17, 69/17 in 80/18; v nadaljnjem besedilu: KPJS), **ki v 11. točki prvega odstavka določa dodatek za delo v rizičnih razmerah** (območje vojne nevarnosti, nevarnosti terorističnih napadov z biološkimi agenci, demonstracij, naravnih nesreč, **epidemij** in epizootij), **in sicer v višini 65 % urne postavke osnovne plače javnega uslužbenca.**

**Posebej pozarjam, da je dodatek za delo v rizičnih razmerah po 11. točki prvega odstavka 39. člena KPJS opredeljen brez posebnih dodatnih kriterijev**, saj jih stranke kolektivne pogodbe nikoli niso podrobneje opredelile. Ob dodatnem upoštevanju dejstva, da **pojem dodatka za delo v rizičnih razmerah, tudi nikoli ni bil predmet posebne razlage**, ki jo lahko poda le Komisija za razlago KPJS, **to lahko pomeni, da predmetni dodatek pripada oziroma mora biti izplačan vsem zaposlenim v javnem sektorju**, ki so zaradi vsebine opravljanja svojih nalog, odrejenih nalog s strani neposredno nadrejenih ter nemotenega delovnega procesa, **še naprej primorani vsakodnevno prihajati v službo na svoje delovno mesto**, saj dela nikakor ne morejo opravljati od doma in so na ta način izpostavljeni neposrednemu tveganju povezanim z njihovim zdravjem.

Pri tem želim opozoriti na dejansko **ogroženost zdravja**, ki je neločljivo povezana že s samim opravljanjem dela v času epidemije, zato **za ta kriterij v KPJS, kot razlikovalni element, glede tega kdo je in kdo ni upravičen (npr. večja ali manjša ogroženost zdravja), ni nobene pravne podlage**.

Še toliko manj pa obstaja pravna podlaga, da bi neposredni delodajalci javnega sektorja lahko sami **tolmačili, kdo je do dodatka za delo v rizičnih razmerah upravičen in kdo ne, kaj šele, da bi določali konkretne kriterije za izplačilo dodatka**, saj iz več videnih sklepov delodajalcev ugotavljamo, da se kot dela in naloge, ki jih javni uslužbenci opravljajo v nevarnih pogojih dela, štejejo dela in naloge, ki jih javni uslužbenci opravljajo v **poslovnih prostorih delodajalca, in sicer v višini 10 % delovnega časa, pri čemer se navedeni delež upošteva glede na vse ure prisotnosti na delu**.

V SDOS smo seznanjeni z dokumentom Ministrstva za javno upravo št. 0100-174/2020/1 z dne 23. 03.2020 pod naslovom **Dodatek za rizične razmere – epidemija**. V zvezi s tem dokumentom želimo opozoriti, da v njem **ni določenih nikakršnih kriterijev** za izplačilo predmetnega dodatka, temveč je zgolj pojasnjeno samo to, **da se dodatek za delo v rizičnih razmerah lahko izplačuje le za čas, ko se delo v času trajanja epidemije dejansko opravlja, ter da se ta dodatek ne more izplačevati javnim uslužbencem, ki opravljajo delo od doma**. Obenem je v tem dokumentu tudi poziv, da delodajalci za kar največje možno število javnih uslužbencev organizirajo delo od doma. Prav tako smo seznanjeni z dokumentom **št. 0100-174/2020/13 z dne 21. 4. 2020**, kjer prav tako ni določenih nikakršnih kriterijev za izplačilo predmetnega dodatka.

Na podlagi vsega navedenega in naših ugotovitev vas pozivam, da kot Vlada RS zagotovite, da bodo vsi javni uslužbenci državnih organov in uprav lokalnih skupnosti, ki so primerljivo delo opravljali na sedežih organov, obravnavani enako, **še posebej primerljiva obravnava pa mora veljati za: pooblaščenke uradne osebe represivnega dela državnega aparata, inšpektorje državnih in občinskih inšpektoratov ter druge uradnike državnega aparata, ki dela in naloge v času razglašene epidemije opravljajo na terenu**. Naj pri tem opozorim, da je primerno in jasno le Navodilo o izplačevanju dodatka za delo v rizičnih razmerah ter dodatka za nevarnost in posebne obremenitve v času epidemije, ki ga je dne 24. aprila 2020 izdal minister za notranje zadeve.

Za ilustracijo tega, naj navedem povsem različno izplačevanje dodatkov, ko gre za povsem primerljiva dela in naloge med policisti in uslužbenci Slovenske obveščevalno-varnostne agencije (SOVA), saj so bili operativni uslužbenci slednje pri dodatkih **na slabšem od policistov in vojakov, ne glede na naloge izven meja RS, še slabše so jo odnesli tisti, ki so morali zaradi ohranjanja ene vedno zdrave skupine, čakati na delo doma**. V drugi primerjavi gre **za policiste in zdravstvene inšpektorje**, ki so skupaj na terenu **obravnavali kršilce ukrepov** za zaježitev epidemije COVID-19, a vendar je ob ob

povsem enaki izpostavljenosti okužbi s COVID-19, policist dobil **70 % dodatka k plači, zdravstveni inšpektor pa 10 %**, njegov predstojnik glavi zdravstveni inšpektor, ki pa sploh ni delal na terenu, pa je iz naslova posebnih obremenitev dobil **trikrat več oziroma 35 % dodatka na občutno višjo osnovno plačo**.

Do takšnih razlik pri umevanju posledic epidemije COVID-19 in temu primernih zelo različnih odločitev glede izplačil dodatkov na podlagah določil 11. točke 39. člena Kolektivne pogodbe za javni sektor (KPJS) in 71. člena (dodatek na nevarnosti in posebne obremenitve v času epidemije) Zakona o interventnih ukrepih za zaježitev epidemije COVID-19 in omilitve njenih posledic za državljane in gospodarstvo (ZIUZEUPO), **je prišlo zaradi preveč splošnih in nedomišljenih ter premalo jasnih razlag oziroma navodil Ministrstva za javno upravo (MJU)**. ZIUZEUPO je zelo kompleksen zakon, ki terja ustrezna izvedbena navodila, o katerih **bi se MJU moral vsaj posvetovati z reprezentativnimi sindikata javnega sektorja**, a vendar so se odločili enostransko in na ta način povzročili morebitne neprijetne posledice, ki jih bo treba reševati tudi po sodni poti, če bodo oškodovane poklicne skupine javnih uslužbencev in posamezniki uveljavljali denarno terjatev iz delovnega razmerja, ki je neposredno iztočljiva, zastara pa v roku petih let. Ne želimo si namreč, da bi se ponovno zgodilo, ko bi zanikanje določenih obveznosti do javnih uslužbencev, brez pravne podlage, pozročilo neželene posledice, ko bi morali delodajalci, na podlagi sodnih odločb, svoje obveznosti izpolniti v celoti in s pripadajočimi zamudnimi obrestmi.

Posamezne organizacije Sindikata državnih organov Slovenije in posamezni oškodovani državni uslužbenci ter uslužbenci uprav lokalnih skupnosti že dajejo pobude za kolektivno tožbo, če se bodo razlike ponovile pri izplačilu plač za mesec april 2020.

V SDOS se zavedamo, da trije meseci popolnega mirovanja več kot polovice slovenskega gospodarstva, prinašajo krizo slovenskih javnih financ ter slabitev materialne substance za delovanje države in ostalega javnega sektorja, zato prav zaradi tega terjamo zakonito in pravično izplačevanje plač, dodatkov in drugih stroškov dela.

Skrbijo nas tudi dejanska merila in razlogi, kako se je javne uslužbenke razdelilo na tiste, ki morajo veš čas epidemije delati na delovnih mestih oziroma na terenu, na tiste, ki so na čakanju na delo doma in tiste najmanj ogrožene, ki lahko delajo od doma.

V času epidemije se na SDOS obrača vse več inšpektorjev državnih inšpektoratov, ki jih skrbijo posledice neaktivnosti inšpektoratov in drugih državnih regulatorjev, saj jih na sedežih posameznih organov dela le za vzorec, nekaj jih dela od doma, veliko pa jih je na čakanju na delo doma. Posebej zakrbnjuje **so slabe aktivnosti**: Inšpektorata RS za delo, Tržnega inšpektorata RS, finančnih inšpektorjev in finančnih izterjevalcev ter mobilnih enot Finančne uprave RS, saj je od slednjih še kako odvisno polnjenje državne blagajne.

Za razliko od najmočnejših poklicnih skupin javnega sektorja (učiteljev, zdravnikov, medicinskega osebja in policistov), ki praviloma vedno dosežejo več kot zaposleni v klasični državni upravi in upravah lokalnih skupnosti, tudi plače inšpektorjev niso na neki zgledni ravni, a vendar slednji kljub temu želijo delati, saj se ne morejo sprijazniti z dejstvom, ko jim je onemogočeno uspešno ter pošteno opravljanje dela inšpektorja državnega inšpektorata, kajti tega jim njihovi vodje enostavno ne dovolijo oziroma jim primerno strokovno in učinkovito inšpekcijsko delo naravnost onemogočajo.

Vlado Republike Slovenije oziroma pristojne resorne ministre naprošam za jasnejše usmeritve predstojnikom državnih organov, saj so slednji pred velikim izzivom, ko bodo morali

izplačevanje dodatkov redefinirati ter marsikaj popraviti tudi za nazaj. Zaželeno bi bilo, da pred odločitvijo pridobijo tudi mnenje reprezentativnega sindikata.

V SDOS pričakujemo ustrezne ukrepe vlade in resornih ministrov **ter času in razmeram primernejši nivo socialnega partnerstva**, saj aktualne razmere nepotrebnih družbenih zaostrovanj ne dopuščajo, zato moremo intenzivno sodelovati in zagotoviti, da bodo javni uslužbenci države in lokalnih skupnosti za delo motivirani, kajti ne smemo dovoliti, da bi zapadli v stanje apatije in neučinkovitosti, kar lahko kritično oslabi učinkovitost državnih in lokalnih oblasti, česar si pri odpravljanju posledic epidemije enostavno ne smemo dovoliti

Želim vam uspešno delo in ostanite Zdravi!

S spoštovanjem in lepimi pozdravi,



Frančišek VERK  
PRESEDNIK